

31. VIGESIMA QUINTA MENSIS. — Dices : Lib. IV *Regum*, cap. xxv, 27, dicitur id factum 27 die mensis.

Respondeo : Evilmerodach id statuit et cepit facere die 25, sed perfecit et complevit die 27 mensis. Ita Vatablus. Puta 25 die Joachinum exemit vinculis et carcere, 27, exaltavit eum supra alios reges. Ita Sanchez. Tradit vel fabulatur R. David die 25 mortuum fuisse Nabuchodonosorem, die 26 sepultum, et Evilmerodach oductum e carcere quo tenebatur, quia regnum affectabat : die vero 27 eum regem esse constitutum, tumque eum pariter Joachin e carcere eduxisse et exaltasse, eo quod in carcere eo familiariter usus esset.

Alii fabulantur Evilmerodach timuisse ne Nabuchodonosor a morte ad vitam rediret, sicuti paulo ante a forma bestiali ad humanam redierat; expectasset ergo tertium diem a morte, puta 27, quo sepulto patre jam securus regnum adit. Alii fingunt Evilmerodach ex consilio Joachin patris cadaver in trecentas partes dissexisse, easque totidem vulturibus devorandas objecisse, ne crederetur pater rursus victurus, et in regnum rediturus, uti dixi *Isaie* xiv, 16. Nota hic Joachin in carcere fuisse 37 annis, id est toto tempore quo regnavit Nabuchodonosor : eo mortuo eduxit eum Evilmerodach, cum Joachin jam esset 33 annorum. Nam cum esset 18 annorum, abductus est, et in carcere conclusus. Porro eduxit et exaltavit eum Evilmerodach, vel quia pater ejus moriens, et tyrannidis suae ac superbiae penitens, uti innuitur *Daniel*, v, 34, ita ei preceperat; vel quia in carcere moribus et alloquio ejus delectatus, amicitiam eum eo contraxerat.

32. ET POSUIT THRONUM EJUS SUPER THRONOS REGUM, — quos tum pompae causa, tum ne rebelarent, in aula asseclas habebat, uti etiamnum reges aule asseclas habent duces et principes. Aut certe hi reges fuerunt ii quos devicerat, et carceri cum Joachin incluserat, uti rex Tyri, rex Aegypti, rex Edom, Ammon, Moab, etc.

Denique nota hic *primo*, Jeremiam paulo ante expugnationem urbis, secreto et templo extulisse arcam Testamenti et altare thymiamatis (et candelabrum et mensam panum propositionis, inquit Torriellus; nam nullus horum fit mentio in *spoliis captis a Chaldeis*), eaque occulasse in

loco aliquo subterraneo, ac postea ea transtulisse in montem Nebo, uti dicitur II *Machab.* ii, 4. Vide dicta *Exodi* xxv, 10.

Secundo, ea quae hoc cap. a vers. 30 et deinceps scribuntur, contigisse post mortem Jeremiae, ac proinde non ab ipso, sed a Baruch vel ab Esdra esse scripta et addita. Reliqua hujus cap. explicanda sunt IV *Reg.* cap. ult.; eo enim pertinent :

Hic finis Joachin factorum, hic exitus illum
Sorte talis, Sedeciae haec feta, haec funera Juda,
Haec Solymorum extrema dies : fuit illius, et ingens
Gloria Abrahamidum, Isaacidumque decus?

Quam vere dixit theodidactos noster Thomas, lib. I *De Imitat. Christi*, cap. i : « Vanitas vanitatum, et omnia vanitas, praeter amare Deum, et illi soli servire. Ista est summa sapientia : per contemptum mundi, tendere ad caelestia regna. Vanitas igitur est, divitias perituras quaerere, et in illis sperare. Vanitas quoque est, honores ambire, et in altum se extollere. Vanitas est, carnis desideria sequi; et illud desiderare, unde postmodum graviter oportet puniri. Vanitas est, longam vitam optare, et de bona vita parum curare. Vanitas est, presentem vitam solum attendere, et quae futura sunt non praevidere. Vanitas est, diligere quod cum omni celeritate transit; et illuc non festinare, ubi sempiternum gaudium manet. » Vanitas est, hortos, palatia et urbes brevi ruituras aedificare; et de domo in caelis aedificanda non cogitare. Vanitas est, aurum et argentum, hoc est terram rubram et albam, congerere; et caelestes immortalesque opes negligere. Vanum est, et nimis vanum, filiis aut nepotibus ditandis in insudare, ut periculum gehennae semper ardentis tibi ipsi accersas, ac vitam sempiternam amittas. O vanitas! o vanitatum vanitas! O vani, o stolidi filii Aedae! ut quid, ut quid, ut quid diligitis vanitatem, vanissimam et merissimam vanitatem, et quaeritis mendacium? O Veritas, o felicitas, o aeternitas! quam raro versaris in mentibus hominum! quam pauci te cogitant, nulli penetrant! quia impenetrabilis es.

ÆTERNITATEM COGITA, et c.

ÆTERNA CONGERE. ÆTERNA CONSTRUE.

Quam arcta via quae ducit ad vitam! quam pauci inveniunt eam!

GESTORUMQUE JEREMIAE

SYNOPSIS ET GEMMAE.

I. Audi Jeremia, audi sacerdos audi propheta Domini. Priusquam te formarem in utero, novi te : et antequam exires de vulva, sanctificavi te, et prophetam in gentibus dedi te.

A, a, a, Domine Deus : ecce nescio loqui, quia puer ego sum.

Ego dedi te in civitatem munitam, et in columnam ferream, et in murum areum, super omnem terram.

Quid tu vides, Jeremia? Virgam vigilantem ego video. Bene vidisti, quia vigilabo ego super verbo meo et faciam illud.

Quid tu vides? Ollam succensam ego video, et faciem ejus a facie aequilonis.

Ab Aquilone pandetur malum super omnes habitatores terrae.

h. Sanctus Israel Domino, primitivae frugum ejus.

Quid invenerunt patres vestri in me iniquitatis, quia elongaverunt a me, et ambulaverunt post vanitatem, et vani facti sunt?

Obstupescite, coeli, super hoc : et portae ejus, desolamini vehementer.

Duo enim mala fecit populus meus : me dereliquerunt fontem aquae vivae, et foderunt sibi cisternas dissipatas, quae continere non valent aquas.

Scito, et vide, quia malum et amarum est reliquissse te Dominum Deum tuum.

A saeculo confregisti jugum meum, rupisti vincula mea, et dixisti : Non serviam.

III. Fornicata es cum amatoribus multis : tamen revertere ad me, dicit Dominus : saltem amodo voca me : Mater meus, dux virginitalis mee tu es.

Prævaricatrix Juda, et aversatrix Israel, moechata es cum lapide et ligno.

Revertere, et dabo vobis pastores juxta cor meum, et pascent vos scientia et doctrina.

In tempore illo vocabuntur Jerusalem solum Domini, et congregabuntur ad eam omnes gentes in nomine Domini.

Quomodo ponam te in filios, et tribuam tibi terram desiderabilem, hereditatem præclaram excrevitum gentium?

Convertimini filii revertentes, et sanabo aversiones vestras.

IV. Si abstuleris offendicula tua a facie mea, non commoveberis.

Et jurabis : Vivit Dominus in veritate, et in iudicio, et in justitia.

Novate vobis novale : circumcidimini Domino, et auferite præputia cordium vestrorum.

Clamatis : Ascendit leo de cubili suo, et prædo gentium se levavit.

Ecce quasi nubes ascendet, et quasi tempestas currus ejus : velociore aquilis equi illius : vae nobis, quoniam vastati sumus.

Ventrem meum doleo, ventrem meum doleo, sensus cordis mei turbati sunt in me : contritio super contritionem vocata est : vastata est omnis terra.

Quia sapientes sunt ut faciant mala ; bene autem tacere nescierunt.

Vocem quasi parturientis audivi, angustias ut puerperæ.

Vox filiae Sion intermorientis, expandentisque manus suas : vae mihi, quia detexit anima mea propter interfectos.

V. Circuite vias Jerusalem, et quaerite in plateis ejus, an inveniatis virum facientem iudicium, et propitius ero ei.

Idecirco percussit eos leo de sylvâ : lupus ad vesperam vastavit eos : pardus vigilans super civitates eorum.

Stupor et mirabilia facta sunt in terra : prophetae prophetabant mendacium, et sacerdotes applaudebant manibus suis, et populus meus dilexit talia.

VI. Haec est civitas visitationis et vindictæ, quia omnis calumnia inventa est in medio ejus.

Idecirco furore Domini plenus sum, laboravi sustinens.

A minore usque ad majorem omnes avaritia student : Propheta et sacerdos faciunt dolum, dicentes : Pax, pax, et non erat pax.

Probatores dedi te in populo meo robustum : et probabis viam eorum. Argentum reprobum vocate eos, quia Dominus projecit illos.

VII. Nolite confidere in verbis mendacii, dicentes : Templum Domini, templum Domini, templum Domini est.

Tu ergo noli orare pro populo hoc, et non obstitas mihi: quia non exaudiam te.

VIII. Ossa principum, sacerdotum et civium expandent ad solem et lunam quibus servierunt, et quæ adoraverunt.

Et eligent magis mortem quam vitam omnes qui residui fuerint.

Milvus in celo cognovit tempus suum: turtur, et hirundo, et ciconia, custodierunt tempus adventus sui: populus autem meus non cognovit iudicium Domini.

IX. Quis dabit capiti meo aquam, et oculis meis fontem lacrymarum? et plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei.

Unusquisque se a proximo suo custodiat, et in omni fratre suo non habeat fiduciam.

Deducant ocelli nostri lacrymas, et palpebre nostræ defluant aquis.

Quia ascendit mors per fenestras, ingressa est domos nostras, disperdere parvulos deforis, juvenes de plateis.

X. A signis celi nolle metuere, quæ timent gentes: quia nec male possunt facere, nec bene.

Quis non timebit te, o Rex gentium? tuum est enim deus: in universis regnis nullus est similis tui.

Dii, qui celos et terram non fecerunt, pereant de terra, et de his quæ sub celo sunt.

Deus noster est qui facit terram in fortitudine sua, preparat orbem in sapientia sua, et prudentia sua extendit celos.

Qui fulgura in pluviam facit, et educit ventum de thesauris suis.

XI. Maledictus vir, qui non audierit verba pacti hujus.

Quid est, quod dilectus meus in domo mea fecit scelera multa?

Olivam uberem, pulchram, fructiferam, speciosam, vocavit Dominus nomen tuum.

Ad vocem loquæ, grandis exarsit ignis in ea, et combusta sunt fruteta ejus.

Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam: et non cognovi.

Quia cogitaverunt super me consilia, dicentes: Mittamus ignem in panem ejus, et eradamus eum de terra viventium.

Tu autem, Domine sabaoth, qui judicas juste, et probas renes et corda, videam ultionem tuam ex eis: tibi enim revelavi causam meam.

XII. Iustus quidem tu es, Domine, si disputem tecum: verumtamen justa loquar ad te.

Quare via impiorum prosperatur: bene est omnibus, qui prævariantur: et inique agunt?

Congrega eos, quasi gregem ad victimam, et sanctifica eos in die occisionis: quoniam dixerunt: Non videbit novissima nostra.

Si cum pedibus currens laborasti: quomodo contendere poteris cum equis?

Reliqui domum meam, dimisi hereditatem

meam: dedi dilectam animam meam in manu inimicorum ejus.

XIII. Jussu Domini abscondi lumbare in Euphrate: et post dies plurimos tuli illud, et ecce computruerat. Sic, ait Dominus, putrescere faciam superbiam Juda.

Sicut enim adheret lumbare ad lumbos viri, sic agglutinavi mihi omnem domum Israel.

Florans plorabit, et deducet oculus meus lacrymam, quia captus est grex Domini.

Dio regi, et dominatrici: Humiliamini, sedete: quoniam descendit de capite vestro corona gloriæ vestræ.

Si mutare potest Æthiops pellem suam, aut pardus varietates suas: et vos poteritis benefacere, cum didiceritis malum.

XIV. Expectatio Israel, salvator ejus in tempore tribulationis: quare quasi colonus futurus es in terra, et quasi viator declinans ad manendum?

XV. Si steterit Moyses et Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum: ejice illos a facie mea, et egrediantur.

Quo egrediemur? Qui ad mortem, ad mortem: et qui ad gladium, ad gladium: et qui ad famem, ad famem: et qui ad captivitatem, ad captivitatem.

Quis miserabitur tui, Jerusalem? quis ibit ad rogandum pro pace tua? Tu reliquisti me, retrorsum abiisti.

Væ mihi, mater mea, quare genuisti me, virum rixæ, virum discordiæ? omnes maledicunt mihi.

XVI. Non accipies uxorem, et non erunt tibi filii et filiae in loco isto.

Mortibus enim egrotationum moriantur: non plangentur, et non sepelientur.

Ece ego auferam de loco isto vocem gaudii, vocem sponsi et vocem sponse.

Vere mendacium possederunt patres nostri, vanitatem quæ eis non profuit.

XVII. Peccatum Juda scriptum est stylo ferreo in ungue adamantino, exaratum super latitudinem cordis eorum.

Maledictus homo, qui confidit in homine, et ponit carnem brachium suum.

Benedictus vir, qui confidit in Domino, et erit Dominus fiducia ejus.

Pravum est cor omnium, et inscrutabile: quis cognoscet illud?

Expectatio Israel, Domine: omnes, qui te derelinquunt, confundentur: recedentes a te, in terra scribentur: quoniam dereliquerunt venam aquarum viventium Dominum.

Et ego non sum turbatus, te pastorem sequens: et diem hominis non desideravi. Tu sis.

Non sis tu mihi formidini, spes mea tu in die afflictionis.

XVIII. Surge, et descende in domum signi: ecce sicut lutum in manu signi, sic vos in manu mea, domus Israel.

Ece ego contra vos malum.

XIX. Contere lagunculam testeam coram populo in valle filii Ennom, quia sic contemam populum istum et civitatem: in Topheth sepelientur.

XX. Seduxisti me, Domine, et seductus sum: fortior me fuisti, et invaluisti.

Factus sum in derisum tota die, omnes subsannant me.

Maledicta dies, in qua natus sum: dies, in qua peperit me mater mea, non sit benedicta.

XXI. Die Sedeciae regi: Ece ego do coram vobis viam vite, et viam mortis.

Qui habitaverit in urbe hac, morietur gladio, et fame, et peste: qui autem egressus fuerit, et transigerit ad Chaldeos, vivet.

XXII. Die Sellum filio Josie: Non revertetur huc amplius: sed in loco, ad quem transtuli eum, ibi morietur.

Die Joakim: Væ qui edificat domum suam in injustitia, et amicum suum opprimit, et mercedem ejus non reddet ei.

Non plangent eum: Væ, frater; væ, domine: sepultura asini sepelietur, putrefactus et projectus extra portas Jerusalem.

Terra, terra, terra, audi sermonem Domini: Scribe virum istum sterilem: nec enim erit de semine ejus vir qui sedeat super solium David.

XXIII. Væ pastoribus, qui disperdunt et dilacerant gregem pascuæ meæ. Susceperunt eos pastores, et pascunt eos.

Ece turbo Dominicæ indignationis egredietur, et tempestas erumpens super caput impiorum veniet.

Si oculabatur vir in absconditis, et ego non video eum? numquid non celum et terram ego impleo?

Numquid non verba mea sunt quasi ignis, et quasi malleus conterens petram?

XXIV. Quid tu vides, Jeremia? Ficus, ficus bonas, bonas valde; et malas, malas valde.

Hæc dicit Dominus: Sicut ficus hæc bonæ, sic cognoscam transmigrationem Juda in bonum, et reducam eos in terram hanc.

Et sicut ficus pessimæ, sic dabo Sedeciam et reliquos qui remanserunt in Jerusalem, in vexationem afflictionemque, in opprobrium, et in parabolam, et in maledictionem.

XXV. Mittam Nabuchodonosorem servum meum, et servient omnes gentes iste regi Babylonis septuaginta annis.

Sume calicem vini furoris hujus de manu mea, et propina de illo cunctis gentibus: ut dem eas in solitudinem, stuporem, sibilum et maledictionem.

Bibite, et inebriamini, et vomite et cadite super surgatis a facie gladii, quem ego mittam inter vos.

Dominus de excessu rugiet, et de habitaculo sancto suo dabit vocem suam.

XXVI. Dabo domum istam sicut Siro: et urbem hanc dabo in maledictionem cunctis gentibus terræ.

XXVII. Hæc dicit Dominus: O Jeremia, fac tibi vineula et catenas: et pones eas in collo tuo. Et mittes eas ad regem Edom, Moab, Ammon, Tyri et Sidonis.

XXVIII. Hæc dicit Dominus Hanaan: Cateas ligneas contrivisti, et facies pro eis ferreas: jugum enim Nabuchodonosor ferreum posui super collum cunctarum gentium.

XXIX. Hæc dicit Dominus: Edificate domos in Babylone: plantate hortos: accipite uxores, quia manebitis ibi septuaginta annis.

XXX. Væ, quia magna dies illa, nec est similis ejus: tempusque tribulationis est Jacob.

XXXI. In charitate perpetua dilexi te: ideo attraxi te, miserans.

Hinnite, contra caput gentium personate: Salva, Domine, populum tuum, reliquias Israel.

Audienti audi Ephraim transmigratorem, castigasti me, et erudisti sum, quasi juvenculus indomitus.

Creavit Dominus novum super terram: femina circumdabit virum.

XXXII. Ene tibi, o Jeremia! agrum patricis tui, qui est in anatoli, quia hæc dicit Dominus: Adhuc possidebitur domus, et agri, et vineæ in terra ista.

Heu, heu, heu, Domine Deus, fortissime, magne et potens: cuius oculi aperti sunt super omnes vias filiorum Adam, ut reddas unicuique secundum vias suas.

XXXIII. Erit mihi Jerusalem in nomen, et in gaudium, et in laudem, et in exultationem cunctis gentibus terræ.

Audietur in ea vox lætitiæ, vox sponsi et vox sponse, vox dicentium: Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in æternum misericordia ejus.

XXXIV. Audi, Sedecia rex: capieris, et Babylonem introibis: non morieris in gladio, sed in pace, plangentque te: væ, Domine.

Vos non audistis me, ut prædicarem annum septimum libertatis unusquisque proximo suo: idcirco ego prædico vobis libertatem ad gladium, ad pestem et ad famem.

XXXV. Posui coram Rechabitis scyphos plenos vino, et dixi: Bibite vinum. Qui responderunt: Non bibemus.

Propterea hæc dicit Dominus: Non deficiet vir de stirpe Jonadab filii Rechab, stans in conspectu meo cunctis diebus.

XXXVI. Hæc dicit Dominus: Tolle, o Jeremia, volumen libri, et scribes in eo omnia verba, quæ locutus sum tibi, adversum Israel et Judam.

Non erit ex Joakim qui sedeat super solium David, et cadaver ejus projicietur ad astum per diem, et ad gelu per noctem.

XXXVII. Hæc dicit Dominus : Chaldaei a Jerusalem recedentes ut pugnent contra Pharaonem, redibunt, capientque urbem, et succedent eam igni.

XXXVIII. Hæc dicit Dominus : Quicumque manserit in civitate hac, morietur gladio, et fame, et peste; qui autem profugerit ad Chaldaeos, vivet.

XXXIX. Nabuchodonosor capit Jerusalem, Sedeciam excecavit, filios ejus et nobiles occidit, Jeremiam liberat.

Dic ad Abdemelech : Liberabo te, et erit tibi anima tua in salutem, quia in me habuisti fiduciam.

XL. Nabuzardan ait Jeremiam : Si placet tibi ut venias mecum in Babylonem, ponam oculos meos super te; sin autem, habita apud Godoliam, quem preposuit rex Babylonis civitatis Juda.

XLI. Ismahel occidit Godoliam, et populum capit : insequitur eum Johanan, et populum liberat, cum quo metuens Chaldaeos, fugere cogitat in Ægyptum.

XLII. Johanan et principes consulunt Jeremiam : quibus ille : Mane in Judæa, et obedite Chaldeis : omnes enim qui ingredientur Ægyptum, morientur gladio, fame et peste.

XLIII. Contemnunt illi et fugiunt, secumque Jeremiam pertrahunt in Ægyptum. Jeremias in Taphnis prophetat : Veniet Nabuchodonosor, et percussit terram, delubra et deos Ægypti.

XLIV. Quare, o Judæi, provocatis Deum sacrificando diis alienis in terra Ægypti? Ecce ego tradam Pharaonem Ephree in manu querentium animam illius.

XLV. Hæc dicit Dominus ad Baruch : Dixisti, vae misero mihi, quoniam addidit Dominus dolorem dolori meo.

Ecce quos edificavi, ego destruo : et tu quaeris tibi grandia? dabo tibi animam tuam in salutem.

XLVI. Hæc dicit Dominus adversus exercitum Pharaonis Necho : Preparate scutum, sate in galeis, polite lanceas, induite vos loriceis.

Vitula elegans atque formosa Ægyptus : stimulator ab aquilone venit ei. Post hæc habitabitur sicut in diebus pristinis.

XLVII. Hæc dicit Dominus contra Palestinos : Venit calvitium super Gazam, contulit Asealon. Quomodo Domini, usquequo non quiesces? Quo-

modo quiescet, cum Dominus præceperit ei, ibique condixerit illi?

XLVIII. Ad Moab : Fugite, salvate animas vestras, et eritis quasi myrica in deserto.

Date florem Moab, quia florens egredietur : maledictus, qui prohibet gladium suum a sanguine.

XLIX. Ad filios Ammon : Ulula, Hesebon, quoniam vastata est Hai : Melchom capietur, sacerdotes ejus et principes ejus simul.

Parvulum dedi te, o Edom, in gentibus, contemptibilem inter homines.

Quomodo dereliquerunt civitatem laudabilem, urbem lætitiæ?

Succendam ignem in muro Damasci, et devorabit mœnia Benadad.

L. Capta est Babylon, confusus est Bel, victus est Merodach.

Gladius ad Chaldaeos, ait Dominus, et ad habitantes Babylonis, gladius ad divinos ejus, gladius ad fortes illius, gladius ad equos ejus, et ad omne vulgus ejus.

LI. Fugite de medio Babylonis, et salvet unusquisque animam suam : quoniam tempus ultionis est a Domino : vicissitudinem ipse retribuet ei.

Calix aureus Babylon in manu Domini, inebrians omnem terram : de vino ejus biberunt gentes, et ideo commotæ sunt.

Ecce ego ad te, mons pestifer, qui corripis universam terram : evolam te de petris, et dabo te in montem combustionis.

Sanctificate contra Babylonem gentes, reges Mediæ, duces ejus, cunctamque terram potestatis ejus.

Inebriabo Chaldaeos, ut sopiantur, et dormiant somnum sempiternum.

Deducam eos quasi agnos ad victimam, et quasi arietes cum hædis.

Laudabunt super Babylonem cœli et terra, et omnia que in eis sunt : quia ab aquilone venient ei predones.

Qui fugistis gladium, venite : recordamini procul Domini, et Jerusalem ascendat super cor vestrum.

Dic Saraïæ : Cum veneris in Babylonem, leg omnia verba libri hujus, librumque projecies medium Euphratem, et dices : Sic submergetur Babylon, et non consurgat a facie afflictionis.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto : erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

IN THRENOS

SIVE

LAMENTATIONES JEREMIE.

PRÆFATIO.

Threni maxime pathetica et affectuosa totius Scripturæ sunt pars. Jeremias enim uti (teste idoro Pelusiota, libr. I, *epist.* 298), omnium Prophetarum fuit calamitosissimus, ita pariter omnium maxime threnodus hic ubique cunctos ad dolorem, luctum et ploratum excitat. Jeremias, inquam, vel potius Spiritus Sanctus per Jeremiam, in hisce Threnis videtur omnia sua lamenta conglobasse, atque compassioni, planetui et lacrymis habenas omnes laxasse. Idque merito, quippe qui videbat omnes suas prophetias, minas, monita et observationes in irritum cecidisse, deplorata omnia, urbem Jerusalem quam tantopere salvare cupiebat, Judæam, rempublicam, et regnum gentis suæ, templum illud Salomonis orbis miraculum, populum Dei, adeoque Synagogam totam, Deique Ecclesiam vastatam, eversam et incensam a Chaldeis. Juste ergo inconsolabiliter lamentatur, et suspirat gemitibus inenarrabilibus, ut suo exemplo suos cives genere doceat, et penitentiam agere, ut a Deo veniam, atque gentis, urbis et reipublicæ restitutionem impetrent : uti de facto impetrarunt, quando 70 captivitatis anno a Cyro in patriam remissi sunt, urbs et templum reedificata, respublica et Ecclesia restaurata fuerunt.

Ostenditur juxta Jerusalem, et in ejus chorographia depingitur ad meridiem urbis, non longe ab Hæaldema, fovea Jeremie, in qua ipse aspirans Jerusalem a Chaldeis vastatam, dolens et fletus hosce Threnos dictavit, ubi Helena imperatrix mirifica construxit opera, ait ex Nicephoro Adrichomius in *Descript. Jerusalem*, num. 224.

Dat ergo Jeremias hic nobis typum, exemplum et carmen, quod in urbium, regnorum, reipublicæ et Ecclesie eversione, quod in publica calamitate et clade, quales plurimas hisce annis in Belgio vidimus et videmus, totidem verbis usurpamus, ut intimo compassionis affectu has strages tum corporum, tum magis animarum, sanguineis

lacrymis apud Deum deploremus. Quocirca merito Paschasius censet hoc triste Jeremie carmen vocari posse Threnos threnorum, vel Lamentationes lamentationum; sicut lætum Salomonis Epithalamium vocatur Canticum canticorum : uti enim eo nihil lætius, ita hoc nihil tristius in Scriptura aut apud profanos reperiri potest, ut cum eo comparata tragica Senecæ, et similia, umbra esse videantur, et ludi poetarum arte rhetorica conscripti et confecti. Hic enim non ars loquitur et gemit, sed ipse Spiritus divinus, qui totum Jeremiam occupaverat, ut gentis suæ populique Dei excidium plangeret gemitibus inenarrabilibus.

Rursus mystice Jerusalem hæc ita vastata communiter accipitur hominum respublica et societas, sive genus humanum in Adamo diaboli fraude eversum, atque de primæva felicitate, paradiso et originali innocentia dejectum. Proprie vero ac peculiariter Jerusalem hæc est anima, quæ peccato mortali consentiens, statu justitiæ et regno Dei privata, demonis regnum, jugum et tyrannidem subit, et clades longe majores, quam Jerusalem olim, vel quodvis regnum aut respublica eversa, experiri et perpeti cogitur, ut merito penitens Threnos hosce usurpet, ac inter alia dicat illud cap. III, 12 : « Tetendit arcum suum, et posuit me quasi signum ad sagittam. Misit in renibus meis filias phætre suæ; » et vers. 13 : « Replevit me amaritudinibus, inebriavit me absinthio. » Exemplum et lamenta penitentium stupenda vide apud Climachum, gradu 5 *De Penitentia*; et item in Vita S. Mariæ Magdalene, S. Mariæ Ægyptiacæ, et S. Pelagie penitentis. Audi et S. Hieronymum de seipso *epist. ad Florentium* : « Ego cinis, et vilissima pars lutu, et jam favilla : ego cunctis peccatorum sordibus inquinatus, diebus ac noctibus opporior cum tremore reddere novissimum quadrante. Sed tamen quia Dominus solvit compeditos, et super humilem et trementem verba sua regis-